II

(Acte adoptate în temeiul Tratatelor CE/Euratom a căror publicare nu este obligatorie)

RECOMANDĂRI

CONSILIU

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 14 mai 2008

privind liniile directoare generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Comunității (2008-2010)

(2008/390/CE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 99 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei,

având în vedere dezbaterile din cadrul Consiliului European din 13 și 14 martie 2008,

întrucât o rezoluție privind recomandarea Comisiei a fost adoptată de către Parlamentul European,

RECOMANDĂ:

SECȚIUNEA A

POLITICI MACROECONOMICE PENTRU CREȘTERE ȘI LOCURI DE MUNCĂ

A.1. ***Politici macroeconomice privind crearea unor condiții pentru o mai bună creștere și mai multe locuri de muncă***

Asigurarea stabilității economice în vederea sporirii potențialului de ocupare a forței de muncă și de creștere

Politicile macroeconomice solide și reformele structurale ale piețelor de produse, de muncă și de capital sunt esențiale pentru a asigura o creștere economică bine echilibrată și realizarea integrală a potențialului de creștere. Politicile monetare pot avea un rol important, prin realizarea stabilității prețurilor, precum și, fără a aduce atingere acestui obiectiv, prin sprijinirea altor politici economice generale privind creșterea și ocuparea forței de muncă. Pentru noile state membre este important ca politicile monetare și cele privind rata de schimb valutar să contribuie la realizarea convergenței. Regimurile privind rata de schimb reprezintă o componentă importantă a cadrului general al politicii economice și monetare și ar trebui să vizeze realizarea unei convergențe nominale durabile și reale. Participarea în cadrul ERM II (mecanismul cursului de schimb II), într-un stadiu adecvat după aderare, ar trebui să sprijine aceste eforturi.

Garantarea unei situații bugetare solide va permite coordonarea deplină și simetrică a stabilizatorilor bugetari automați pe toată durata ciclului economic, în vederea stabilizării producției în jurul potențialului. Pentru statele membre care au stabilizat deja situația bugetară, provocarea o reprezintă menținerea acesteia. Pentru celelalte state membre, este esențial să se ia toate măsurile rectificative necesare, în vederea realizării obiectivelor bugetare pe termen mediu, în special în cazul îmbunătățirii condițiilor economice, evitând astfel politicile prociclice și asigurându-și o poziție care să permită îndeplinirea deplină a rolului stabilizatorilor automați pe toată durata ciclului și înaintea următoarei reduceri a activității economice. În special, în conformitate cu raportul privind reforma Pactului de stabilitate și de creștere (PSC), aprobat de către Consiliul European la 22 martie 2005, statele membre din zona euro și cele participante la ERM II care nu și-au realizat încă obiectivele bugetare pe termen mediu (OTM) ar trebui să ajungă la o ajustare anuală în termeni de ajustare ciclică, fără măsurile excepționale și cele temporare, de 0,5 % din PIB ca valoare de referință.

Pentru fiecare stat membru, obiectivele bugetare pe termen mediu (OTM) se diferențiază în funcție de diversitatea pozițiilor și a evoluțiilor economice și bugetare. În conformitate cu reforma PSC din 2005, obiectivele pe termen mediu vor fi revizuite pentru a lua mai mult în considerare sarcina fiscală provocată de îmbătrânirea populației. În plus, în conformitate cu reforma din 2005, introducerea sau consolidarea normelor și a instituțiilor fiscale naționale, inclusiv a mecanismelor de supraveghere, pot completa în mod util pactul și pot sprijini obiectivele acestuia.

O provocare suplimentară a politicii macroeconomice pentru unele state membre o reprezintă funcționarea într-un mediu de recuperare rapidă, care este însoțit, într-o măsură mai mică sau mai mare, de deficite externe, de expansiune rapidă a creditelor și de consolidare financiară. Prudența fiscală, supravegherea financiară eficientă și promovarea competitivității sunt esențiale în vederea controlării dezechilibrelor externe și interne. Atitudinea financiară preventivă reprezintă un mijloc esențial de menținere a deficitelor externe în limite în care se poate garanta finanțarea externă solidă. Prudența bugetară contribuie la soliditatea situației bugetare, putând limita, de asemenea, riscul creșterii cererii interne, care duce la o inflație din ce în ce mai ridicată, precum și apariția riscurilor macrofinanciare care ar putea determina oscilații ale ratelor reale de schimb și scăderea prelungită a competitivității. Reformele structurale și coordonarea corespunzătoare a politicilor joacă un rol esențial în sprijinirea economiilor pentru a face față posibilelor evoluții negative ale economiei mondiale.

Linia directoare 1. Asigurarea stabilității economice în vederea realizării creșterii economice durabile

1. În conformitate cu Pactul de stabilitate și de creștere, statele membre ar trebui să respecte obiectivele lor bugetare pe termen mediu. Atât timp cât acest obiectiv nu a fost realizat, acestea ar trebui să ia toate măsurile corective necesare în vederea îndeplinirii obiectivului. Statele membre ar trebui să evite politicile fiscale prociclice. În plus, este necesar ca statele membre care prezintă un deficit excesiv să ia măsuri eficiente pentru a asigura corectarea imediată a deficitelor excesive.

2. Statele membre care afișează deficite de cont curent care prezintă riscul de a nu putea fi susținute ar trebui să ia măsuri în vederea rectificării acestora, prin punerea în aplicare de reforme structurale, intensificarea competitivității externe și, dacă este cazul, sprijinirea rectificării acestora prin intermediul politicilor fiscale. A se vedea și linia directoare integrată „Aducerea unei contribuții la dinamismul și la buna funcționare a UEM” (nr. 6).

Asigurarea viabilității situației economice și bugetare, condiție a unui grad mai ridicat de ocupare a forței de muncă

În lipsa unor schimbări de natură politică sau comportamentală la scară mai largă, îmbătrânirea populației Europei prezintă riscuri serioase pentru viabilitatea pe termen lung a economiei Uniunii Europene, sub forma unui potențial mai scăzut al creșterii producției pe cap de locuitor, ca urmare a reducerii populației de vârstă activă, precum și sub forma creșterii cheltuielilor pentru finanțarea pensiilor, a asigurărilor sociale și a sistemelor de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung. În cazul în care nu sunt abordate în timp util, aceste evoluții potențiale vor duce la o creștere substanțială a datoriei. Astfel cum s-a demonstrat în raportul Comisiei privind viabilitatea, mai multe state membre sunt expuse unui risc ridicat în ceea ce privește viabilitatea, în timp ce altele sunt expuse unui risc mediu.

Statele membre ar trebui să abordeze implicațiile economice ale îmbătrânirii populației, în conformitate cu strategia trilaterală bine stabilită de abordare a implicațiilor bugetare ale îmbătrânirii. Aceasta cuprinde o combinație adecvată de politici în vederea atingerii unui ritm satisfăcător de reducere a datoriei, inclusiv prin realizarea obiectivelor bugetare pe termen mediu, și în vederea asigurării unor stimulente pentru creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și a ofertei de mână de lucru, cu scopul de a diminua impactul scăderilor viitoare ale numărului persoanelor de vârstă activă, precum și reforme ale sistemelor de pensii și de asistență medicală. Este esențial, de asemenea, să se modernizeze sistemele de protecție socială pentru a asigura viabilitatea acestora din punct de vedere financiar, să se prevadă stimulente pentru a încuraja populația de vârstă activă să participe efectiv pe piața muncii, sprijinind, în același timp, obiectivele acestora în ceea ce privește accesibilitatea și adecvarea. Interacțiunea îmbunătățită dintre sistemele de protecție socială și piețele muncii poate înlătura denaturările și poate încuraja prelungirea vieții profesionale active în condițiile unei speranțe de viață ridicate. Politicile de promovare a sănătății, inclusiv asistența medicală preventivă, ar putea să contribuie la prelungirea perioadelor din viață caracterizate printr-o stare de sănătate bună, sprijinind astfel durabilitatea sistemelor de asistență medicală.

Linia directoare 2. Asigurarea viabilității situației economice și bugetare, condiție a unui grad mai ridicat de ocupare a forței de muncă

Având în vedere costurile anticipate ale îmbătrânirii populației, statele membre ar trebui:

1. să realizeze într-un ritm satisfăcător reducerea datoriei guvernamentale în vederea consolidării finanțelor publice;

2. să reformeze și să consolideze sistemele de pensii, de asigurare socială și de asistență medicală, pentru a garanta viabilitatea financiară, adecvarea socială și accesibilitatea acestora;

3. să ia măsuri pentru a spori participarea pe piața muncii și oferta de mână de lucru, în special în rândul femeilor, a lucrătorilor tineri și a celor în vârstă, precum și pentru a promova o abordare a muncii bazată pe ciclul de viață, cu scopul de a crește numărul orelor lucrate în economie.

A se vedea și linia directoare integrată „Favorizarea unei abordări a muncii bazate pe ciclul de viață” (nr. 18 și 4, 19, 21).

Promovarea unei alocări eficiente a resurselor, orientată spre creștere și ocuparea forței de muncă

Sistemele de impozite și cheltuieli bine concepute, care promovează o alocare eficientă a resurselor, reprezintă o necesitate a sectorului public în vederea sprijinirii creșterii economice și a ocupării forței de muncă. Acest lucru se poate

realiza prin redirecționarea cheltuielilor spre domenii care sporesc creșterea economică, precum cercetarea și dezvoltarea, infrastructura fizică, tehnologiile care protejează mediul, capitalul uman și cunoașterea, fără a periclita obiectivele de stabilitate economică și viabilitate. Resursele publice trebuie utilizate în modul cel mai eficient și practic posibil. Statele membre pot contribui la controlul categoriilor de cheltuieli prin intermediul unor instituții bugetare competente și al unui cadru fiscal adecvat, cum ar fi normele privind cheltuielile și întocmirea bugetului în funcție de performanțe, ceea ce deplasează punctul de interes de la cheltuieli către realizările efective, precum și prin crearea unor mecanisme de evaluare care să asigure conceperea adecvată a măsurilor individuale de reformă și a pachetelor generale de reformă. Prioritățile esențiale ale economiei UE sunt reprezentate de asigurarea faptului că structurile de impozitare și interacțiunea acestora cu sistemele de prestații sporesc stimulentele de a lucra și de a investi, de promovarea unei creșteri economice mai mari prin îmbunătățirea ocupării forței de muncă și a investițiilor, precum și de consolidarea eficacității și a utilității cheltuielilor pentru a îmbunătăți calitatea finanțelor publice.

Linia directoare 3. Promovarea unei alocări eficiente a resurselor, orientată spre creștere economică și ocuparea forței de muncă

Statele membre ar trebui, fără a aduce atingere liniilor directoare privind stabilitatea economică și viabilitatea, să redirecționeze structura cheltuielilor publice spre domeniile care sporesc creșterea economică în conformitate cu Strategia de la Lisabona, să adapteze structurile de impozitare în vederea consolidării potențialului de creștere economică, să asigure crearea de mecanisme de evaluare a relației dintre cheltuielile publice și realizarea obiectivelor de politică, precum și să garanteze coerența generală a pachetelor de reforme.

A se vedea și linia directoare integrată „Încurajarea utilizării durabile a resurselor și consolidarea sinergiilor dintre protecția mediului înconjurător și creșterea economică” (nr. 11).

Asigurarea unei evoluții a salariilor care să contribuie la creșterea economică și la stabilitate și care să completeze reformele structurale

Evoluțiile salariilor pot contribui la stabilizarea condițiilor macroeconomice și la un dozaj de politici favorabil ocupării forței de muncă. Acest lucru necesită alinierea creșterilor salariului real cu rata de bază a creșterii productivității pe termen mediu și compatibilitatea acestor creșteri cu o rată a profitabilității care să favorizeze productivitatea, capacitatea și investițiile care sporesc ocuparea forței de muncă. În acest sens este necesar ca factorii temporari, precum fluctuația productivității, cauzată de factorii ciclici sau de creșteri ale ratei inflației, să nu ducă la apariția unei tendințe a creșterii salariilor care să nu poată fi susținută, precum și ca evoluțiile salariilor să reflecte condițiile pieței locale a muncii. În țările care prezintă segmente de piață în scădere, moderația salariilor și reformele care vizează creșterea productivității sunt necesare pentru a asigura ajustarea costurilor salariale unitare în vederea restabilirii competitivității. Aceste aspecte trebuie luate în considerare în cadrul dialogului permanent și al schimbului de informații dintre autoritățile monetare și fiscale și partenerii sociali, prin intermediul dialogului macroeconomic.

Linia directoare 4. Pentru asigurarea unei evoluții a salariilor care să contribuie la creștere și la stabilitate macroeconomică și pentru a crește adaptabilitatea, statele membre ar trebui să încurajeze condițiile cadru adecvate pentru sistemele de negociere a salariilor, respectând pe deplin rolul partenerilor sociali, în vederea promovării unei evoluții a salariului nominal și a costurilor muncii care să fie compatibilă cu stabilitatea prețurilor și cu tendința productivității pe termen mediu, ținând seama de diferențele dintre nivelurile de calificare și dintre condițiile de pe piețele locale ale muncii.

A se vedea și linia directoare integrată „Asigurarea unei evoluții a costurilor muncii și instituirea unor mecanisme de stabilire a salariilor care să fie favorabile ocupării forței de muncă” (nr. 22).

Promovarea unor politici macroeconomice, de ocupare a forței de muncă și structurale coerente

Rolul politicilor macroeconomice solide este de a asigura condiții favorabile creării de locuri de muncă și creșterii economice. Reformele structurale, corespunzătoare asigurării unei situații bugetare solide pe termen scurt și mediu, sunt esențiale pentru creșterea productivității și a ocupării forței de muncă pe termen mediu, ducând, astfel, la realizarea completă și consolidarea potențialului de creștere economică. Acestea contribuie, de asemenea, la viabilitatea fiscală, stabilitatea macroeconomică și capacitatea de adaptare la șocuri. În același timp, politicile macroeconomice adecvate sunt esențiale pentru a beneficia de avantajele depline ale reformelor structurale privind creșterea și ocuparea forței de muncă. O caracteristică esențială a strategiei economice generale a statelor membre este asigurarea faptului că acestea dispun de un set cuprinzător de politici structurale care sprijină cadrul macroeconomic și viceversa. În special, reformele pieței și investițiile în capitalul uman trebuie să contribuie la îmbunătățirea adaptabilității generale și a capacității de ajustare a economiilor, ca răspuns la schimbările condițiilor economice ciclice și ale tendințelor pe termen lung, precum globalizarea și progresul tehnologic. În acest sens, reformarea sistemelor de impozite și prestații este importantă pentru crearea condițiilor care să facă munca atrăgătoare din punct de vedere financiar și pentru minimalizarea oricărui efect descurajant în ceea ce privește participarea pe piața muncii.

Linia directoare 5. Promovarea unei mai bune coerențe între politicile macroeconomice, structurale și cele privind ocuparea forței de muncă

Statele membre ar trebui să realizeze reforme ale pieței muncii și ale pieței produselor care să permită, în același timp, îmbunătățirea potențialului de creștere și să sprijine cadrul macroeconomic, prin sporirea flexibilității, a mobilității factorilor și a capacității de adaptare pe piețele muncii și produselor, ca răspuns la globalizare, la evoluțiile tehnologice, la modificarea cererii și la schimbările ciclice. Statele membre ar trebui, în special: să revizuiască reformele privind impozitele și prestațiile pentru a îmbunătăți stimulentele și pentru a face munca atrăgătoare din punct de vedere financiar; să sporească adaptabilitatea piețelor muncii prin armonizarea flexibilității cu siguranța locului de muncă și să îmbunătățească capacitatea de ocupare a forței de muncă, investind în capitalul uman.

A se vedea și linia directoare integrată „Favorizarea flexibilității în armonie cu siguranța locului de muncă și reducerea segmentării pieței muncii, ținându-se seama în mod corespunzător de rolul partenerilor sociali” (nr. 21; nr. 19).

A.2. ***Asigurarea dinamismului și a bunei funcționări a zonei euro***

De la crearea zonei euro, care a avut loc cu aproape zece ani în urmă, alte patru țări s-au alăturat acestei zone. Moneda euro a contribuit la întărirea stabilității economice în rândul țărilor din zona euro, oferindu-le, în consecință, condiții favorabile de finanțare și atenuând efectele fluctuațiilor ratei de schimb externe. Rezultatele scăzute ale creșterii în anumite părți ale zonei euro și diferențele persistente între ratele de creștere economică și de inflație ale țărilor din zona euro ridică probleme cu privire la buna desfășurare a procesului de ajustare internă în zona euro, sugerând că este posibil ca politicile economice și structurile de guvernare să nu fie încă pe deplin adaptate și, astfel, să nu poată încă să obțină avantaje depline din uniunea monetară. Întrucât țările din zona euro nu își mai pot valorifica în mod independent politicile monetare sau valutare, este esențială realizarea de reforme structurale suplimentare în vederea adaptării progresive la șocurile economice și a recâștigării competitivității, așezând astfel creșterea economică pe o bază durabilă.

Dozajul de politici din zona euro trebuie să susțină creșterea economică, garantând viabilitatea și stabilitatea pe termen lung. În situația actuală, este important ca dozajul de politici să sprijine încrederea în rândul consumatorilor și al investitorilor, ceea ce înseamnă, de asemenea, un angajament față de stabilitatea pe termen lung. Politica bugetară trebuie să asigure o situație bugetară care să sprijine stabilitatea prețurilor și care să corespundă, pe de o parte, necesității de pregătire pentru impactul îmbătrânirii populației, iar, pe de altă parte, să realizeze o structură a cheltuielilor și a veniturilor publice care să stimuleze creșterea economică. În aprilie 2007, Eurogrupul a convenit că, „profitând de condițiile ciclice favorabile, majoritatea statelor membre din zona euro își vor atinge OTM proprii în 2008 sau 2009, în vreme ce toate ar trebui să urmărească realizarea acestui lucru până în 2010, cel târziu”. Datorită procentului ridicat al sectorului public în activitatea economică din zona euro, calitatea finanțelor publice exercită o influență considerabilă asupra rezultatelor economice. De asemenea, este esențial ca resursele să fie folosite într-un mod eficient și practic, în vederea consolidării potențialului de creștere și a minimalizării denaturărilor care rezultă din finanțarea activității publice. Reformele structurale cuprinzătoare vor contribui la ameliorarea potențialului de creștere al zonei euro în timp și vor asigura faptul că o creștere puternică nu va genera o presiune inflaționistă mai mare. Reformele care urmăresc piețe ale muncii mai adaptabile, mai cuprinzătoare și mai integrate, concurența mai mare pe piețele produselor și integrarea mai bună a pieței financiare, însoțite de politici macroeconomice orientate spre creștere și stabilitate, au o importanță deosebită pentru statele membre din zona euro, deoarece au un impact considerabil asupra capacității acestora de a se adapta în mod corespunzător la șocuri.

Pentru a contribui la stabilitatea economică internațională și pentru a-și reprezenta mai bine interesele economice, este esențial ca zona euro să își îndeplinească pe deplin rolul său în ceea ce privește cooperarea internațională în domeniul politicii economice și monetare. Dacă numirea unui președinte al Eurogrupului pentru un mandat de doi ani, începând cu anul 2005, a adus o mai mare stabilitate a reprezentării externe a zonei euro, această reprezentare ar trebui îmbunătățită în continuare în conformitate cu acordurile existente, astfel încât zona euro să poată juca un rol strategic primordial, corespunzător importanței sale economice, în dezvoltarea sistemului economic mondial.

În zona euro, efectele acumulate sunt mai puternice, iar necesitatea adoptării unei agende comune este foarte stringentă. Moneda unică și politica monetară comună conferă coordonării o dimensiune suplimentară, care ar putea consolida rolul zonei euro în asigurarea creșterii economice și a locurilor de muncă în întreaga Uniune Europeană.

Linia directoare 6. Pentru a contribui la dinamismul și la buna funcționare a UEM, statele membre din zona euro ar trebui să asigure o mai bună coordonare a politicilor economice și bugetare, în special:

1. să acorde o atenție deosebită viabilității finanțelor publice, respectând pe deplin Pactul de stabilitate și de creștere;

2. să contribuie la un dozaj al politicilor care susține recuperarea economică și este compatibil cu stabilitatea prețurilor, consolidând prin aceasta, pe termen scurt, încrederea în rândul întreprinderilor și al consumatorilor și, în același timp, fiind compatibil cu creșterea durabilă pe termen lung;

3. să continue reformele structurale care vor spori potențialul de creștere al zonei euro pe termen lung și vor îmbunătăți productivitatea, competitivitatea și capacitatea acesteia de adaptare economică la șocurile asimetrice, acordând o atenție deosebită politicilor privind ocuparea forței de muncă; și

4. să garanteze că influența zonei euro în cadrul sistemului economic mondial corespunde importanței economice a acesteia.

SECȚIUNEA B

REFORME MICROECONOMICE VIZÂND SPORIREA POTENȚIALULUI DE CREȘTERE AL EUROPEI

Reformele structurale sunt esențiale pentru sporirea potențialului de creștere al UE și pentru sprijinirea stabilității macroeconomice, deoarece acestea sporesc eficiența și adaptabilitatea economiei europene. Creșterea productivității este stimulată prin concurență, prin capitalul uman, prin investiții și prin inovare. Sporirea potențialului de creștere al Europei necesită progrese, atât în ceea ce privește crearea de locuri de muncă, cât și creșterea productivității. După ce a rămas în urma ratei de creștere a productivității în SUA timp de peste un deceniu, creșterea productivității în UE s-a accelerat începând cu jumătatea anului 2005, cu toate că a stagnat în câteva sectoare din domeniul serviciilor. Menținerea acestei ameliorări reprezintă o provocare majoră cu care se confruntă UE, în special ținând seama de îmbătrânirea populației sale. Se estimează că îmbătrânirea populației reduce cu aproape jumătate rata actuală a potențialului de creștere. Continuarea creșterii productivității, o forță de muncă mai bine educată, calificată și motivată și sporirea numărului de ore lucrate sunt, în consecință, indispensabile pentru a menține și a îmbunătăți viitoarele standarde de viață, precum și pentru a asigura un nivel ridicat de protecție socială. Mai mult, o mai bună cooperare între diferitele nivele ale administrației va permite elaborarea politicilor într-un mod mai coerent, mai coordonat și mai eficient.

B.1 *Cunoașterea și inovarea – motoarele unei creșteri durabile*

Cunoștințele acumulate prin investiții în cercetare și dezvoltare, în inovare, în educație, în formarea de competențe și în procesul de învățare de-a lungul vieții reprezintă elemente cheie ale creșterii pe termen lung. Politicile care vizează creșterea investițiilor în cunoaștere și consolidarea capacității inovatoare a economiei UE reprezintă elemente centrale ale Strategiei de la Lisabona pentru creștere și ocuparea forței de muncă. Acesta este motivul pentru care programele naționale și regionale pentru perioada 2007-2013 au fost vizate din ce în ce mai mult prin investițiile din aceste domenii în conformitate cu obiectivele de la Lisabona.

Creșterea și îmbunătățirea investițiilor în cercetare și dezvoltare, în vederea creării Spațiului european al cunoașterii

Un nivel ridicat al cercetării și dezvoltării este esențial pentru procesul de inovare și, prin urmare, aduce o contribuție importantă la competitivitatea viitoare a UE. Cercetarea și dezvoltarea contribuie la creșterea economică în diferite moduri: mai întâi, acestea pot contribui la crearea de noi piețe sau procese de producție; în al doilea rând, acestea pot conduce la îmbunătățiri progresive ale produselor și proceselor de producție existente deja; în al treilea rând, cercetarea și dezvoltarea sporesc capacitatea unei țări de a absorbi noi tehnologii; și, în al patrulea rând, promovează potențialul inovator. Tehnologiile de mediu și ecoinovarea joacă un rol important în realizarea unei creșteri durabile.

UE cheltuiește în prezent aproximativ 1,85 % din PIB pentru cercetare și dezvoltare (deși această proporție variază de la sub 0,5 % la aproximativ 4 % din PIB de la un stat membru la altul). Nivelul cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare a scăzut ușor din 2000 până în prezent, în comparație cu PIB. Mai mult, doar aproximativ 55 % din cheltuielile pentru cercetare în UE sunt finanțate de întreprinderi. Nivelurile scăzute ale investițiilor în cercetare și dezvoltare reprezintă una dintre principalele explicații privind decalajul în inovare dintre UE și SUA. Este necesar un progres mai rapid în vederea realizării Spațiului european al cercetării și a obiectivului colectiv UE privind creșterea investițiilor în cercetare la 3 % din PIB până în 2010. Statele membre sunt invitate să raporteze cu privire la obiectivele lor de cheltuieli privind cercetarea și dezvoltarea, precum și la măsurile adoptate în vederea atingerii acestor obiective prin programele naționale de reformă și rapoartele anuale de punere în aplicare, acordând o atenție deosebită integrării dimensiunii europene în politicile lor naționale de cercetare și dezvoltare. Principala provocare o reprezintă crearea unor condiții-cadru, a unor instrumente și stimulente pentru societăți în vederea sporirii investițiilor în cercetare.

Cheltuielile alocate cercetării publice trebuie eficientizate, iar legăturile între cercetarea publică și sectorul privat trebuie îmbunătățite. Ar trebui consolidate poli și rețele de excelență și ar trebui dezvoltată o infrastructură de cercetare modernă în mod coordonat, mecanismele de ajutor public ar trebui, în general, utilizate mai bine pentru a stimula inovațiile în sectorul privat și ar trebui să se asigure un efect de pârghie mai bun al investițiilor publice, precum și o gestionare modernizată a universităților și a instituțiilor de cercetare. Este esențială, de asemenea, asigurarea faptului că societățile își desfășoară activitatea într-un mediu competitiv, concurența oferind sectorului privat un stimulent important pentru a investi în inovare. În plus, trebuie depus un efort susținut pentru a crește numărul și calitatea cercetătorilor care își desfășoară activitatea în Europa, în special prin atragerea unui număr mai mare de studenți spre disciplinele științifice, tehnice și inginerești, prin consolidarea perspectivelor de dezvoltare a carierei și prin reducerea obstacolelor din calea mobilității internaționale, europene și intersectoriale a cercetătorilor, inclusiv prin recrutarea și reintegrarea cercetătorilor și a studenților expatriați și străini de valoare. Dimensiunea europeană a cercetării și dezvoltării ar trebui consolidată în ceea ce privește finanțarea comună, prin dezvoltarea unei mase critice de cercetători și a unui număr corespunzător de infrastructuri de cercetare la nivelul Uniunii Europene în domeniile prioritare care necesită finanțări importante, precum și prin înlăturarea obstacolelor din calea mobilității cercetătorilor, a cadrelor didactice universitare și a studenților. Pentru a consolida capacitatea de a crea și de a adopta noi cunoștințe, sunt necesare mai multe eforturi în vederea îmbunătățirii și a menținerii calității învățământului, în special a învățământului superior.

Linia directoare 7. Pentru creșterea și îmbunătățirea investițiilor în domeniul cercetării și dezvoltării, în special din partea întreprinderilor private, obiectivul general pentru 2010 de 3 % din PIB este confirmat, cu o repartiție adecvată între investițiile private și cele publice. Statele membre își vor stabili obiective intermediare în acest sens. Statele membre ar trebui să continue să elaboreze un ansamblu de măsuri adecvate pentru a impulsiona cercetarea și dezvoltarea, în special cercetarea și dezvoltarea în domeniul afacerilor, prin:

1. îmbunătățirea condițiilor-cadru și asigurarea faptului că societățile își desfășoară activitatea într-un mediu suficient de competitiv și atractiv;

2. cheltuieli publice mai eficiente și mai practice alocate cercetării și dezvoltării, precum și dezvoltării parteneriatelor public-privat;

3. dezvoltarea și consolidarea centrelor de excelență ale instituțiilor de învățământ și de cercetare din statele membre, precum și crearea unor centre noi, dacă este cazul, și îmbunătățirea cooperării și a transferului de tehnologii între instituțiile publice de cercetare și întreprinderile private;

4. dezvoltarea și utilizarea mai bună a stimulentelor în favoarea cercetării și a dezvoltării private;

5. modernizarea gestionării universităților și instituțiilor de cercetare;

6. asigurarea unui număr suficient de cercetători calificați, prin atragerea unui număr mai mare de studenți spre disciplinele științifice, tehnice și inginerești și prin consolidarea atât a perspectivelor de dezvoltare a carierelor, cât și a mobilității europene, internaționale și intersectoriale a cercetătorilor și a personalului care desfășoară activități de dezvoltare.

Facilitarea inovării

Dinamismul economiei europene depinde de capacitatea creatoare și de inovare a acesteia. Trebuie create condiții-cadru economice favorabile inovării. Acest lucru presupune existența unor piețe financiare și de produse care funcționează corect, precum și a unor mijloace eficiente și accesibile pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală. Inovațiile sunt, adesea, lansate pe piață de către noile întreprinderi, care pot întâmpina dificultăți deosebite în obținerea de finanțări. În consecință, activitatea inovatoare ar trebui consolidată prin măsuri vizând încurajarea înființării și dezvoltării de întreprinderi inovatoare, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la resursele financiare. Răspândirea tehnologiei și a politicilor care vizează o mai bună integrare la nivel național a structurilor de învățământ și a celor de inovare poate fi stimulată prin dezvoltarea polurilor și a rețelelor de inovare, precum și prin servicii de sprijinire a inovării destinate IMM-urilor. Transferul de cunoștințe ca urmare a mobilității cercetătorilor, investițiile străine directe sau importul de tehnologii sunt, în mod special, benefice pentru țările și regiunile care au rămas în urmă. Este de asemenea esențială consolidarea integrării triunghiului cunoașterii: cercetare-dezvoltare, educație și inovare. În special, sistemele de educație și formare de înaltă calitate se numără printre condițiile necesare pentru excelență și inovare.

Prin urmare, strategia de inovare extinsă a UE abordează drepturile de proprietate intelectuală, standardizarea, utilizarea achizițiilor publice pentru a stimula inovarea, inițiativele tehnologice comune, accelerarea inovării pe piețele pilot, cooperarea între învățământul superior, cercetare și întreprinderi, inclusiv inovarea de tip „sursă deschisă” (open source), încurajând inovarea la nivelul regiunilor, în sectorul serviciilor și inovarea nontehnologică, precum și ameliorarea accesului întreprinderilor la finanțare, mai ales la capitalul de risc.

Este necesar ca UE să găsească soluții pentru un sistem de soluționare a litigiilor privind brevetele și pentru un brevet comunitar.

Linia directoare 8. Pentru a facilita toate tipurile de inovare, statele membre ar trebui să se concentreze asupra:

1. îmbunătățirii serviciilor de sprijinire a inovării, în special în vederea difuzării și a transferului tehnologiilor;

2. creării și dezvoltării polilor, a rețelelor și a incubatoarelor de inovare care cuprind universități, instituții de cercetare și întreprinderi, inclusiv la nivel regional și local, contribuind la reducerea decalajelor tehnologice dintre regiuni;

3. încurajării transferului transfrontalier de cunoștințe, inclusiv prin investiții străine directe;

4. promovării achizițiilor publice de produse și servicii inovatoare;

5. unui acces mai bun la finanțarea internă și internațională;

6. unor mijloace eficiente și accesibile care să asigure respectarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Difuzarea tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC), în conformitate cu obiectivele și acțiunile inițiativei i2010, reprezintă, de asemenea, un mijloc important de îmbunătățire a productivității și, în consecință, a creșterii economice. UE nu a reușit să profite pe deplin de beneficiile tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC), în special din cauza investițiilor insuficiente în TIC, în inovarea organizațională și în competențele informatice. Utilizarea la scară mai extinsă și în mod mai eficace a TIC, precum și crearea unei piețe unice a serviciilor de comunicații electronice vor sprijini competitivitatea viitoare a întreprinderilor europene. Este de asemenea important să se reducă și să se prevină fragmentarea „pieței interne electronice” prin asigurarea de servicii electronice interoperabile între statele membre, în toate sectoarele. Standardele TIC deschise sunt o bază utilă pentru interoperabilitate și inovare. De asemenea, ar trebui asigurate atât securitatea rețelelor, securitatea și confidențialitatea informațiilor, cât și convergența. Statele membre ar trebui să încurajeze desfășurarea de rețele în bandă largă, inclusiv în regiunile slab deservite, pentru a dezvolta economia bazată pe cunoaștere și pentru a reduce diferențele regionale în ceea ce privește dezvoltarea economică, socială și culturală, precum și pentru a favoriza creșterea și inovarea în materie de servicii noi prin promovarea desfășurării de rețele în bandă largă de foarte mare viteză.

Linia directoare 9. Pentru a facilita răspândirea și utilizarea eficace a TIC și pentru a construi o societate informațională care să favorizeze o inserție completă, statele membre ar trebui:

1. să încurajeze utilizarea pe scară largă a TIC în serviciile publice, în IMM-uri și în gospodării;

2. să stabilească cadrul necesar pentru schimbările aferente ale organizării muncii în economie;

3. să promoveze o prezență industrială europeană puternică în segmentele cheie ale TIC;

4. să încurajeze dezvoltarea unor industrii solide în domeniul conținutului și al tehnologiilor informatice și de comunicare, precum și a unor piețe funcționale;

5. să asigure securitatea rețelelor și a informațiilor, precum și convergența și interoperabilitatea pentru a stabili un mediu informațional fără frontiere;

6. să încurajeze desfășurarea de rețele în bandă largă, inclusiv în regiunile slab deservite, pentru a dezvolta economia bazată pe cunoaștere. A se vedea și linia directoare integrată: „Favorizarea flexibilității în armonie cu siguranța locului de muncă și reducerea segmentării pieței muncii, ținându-se seama în mod corespunzător de rolul partenerilor sociali" (nr. 21).

Consolidarea avantajelor competitive ale bazei industriale europene

Baza industrială puternică are o importanță esențială pentru economia europeană. Competitivitatea UE depinde de capacitatea economiei de a redirecționa activitățile spre sectoarele care prezintă o creștere mai mare a productivității. O abordare în cadrul căreia politicile publice favorizează inovarea, iar ocuparea forței de muncă, politicile regionale și celelalte politici sunt bine integrate, sprijină modernizarea bazei industriale a UE. Mai mult, pentru a-și consolida și menține poziția de lider în domeniul economic și tehnologic, Europa trebuie să își dezvolte capacitatea de a elabora și de a comercializa noi tehnologii, inclusiv TIC și tehnologii de protecție a mediului. Ar trebui analizate și exploatate sinergiile care permit elaborarea la nivel european a unei abordări comune a provocărilor în materie de cercetare, reglementare și finanțare, deoarece statele membre nu pot remedia singure disfuncționalitățile pieței, din motive legate de mărimea sau tipul acestora. UE nu a reușit încă să își exploateze pe deplin potențialul său tehnologic. Politica industrială europeană ar trebui să depună eforturi de creare a unor condiții de concurență uniforme pentru întreprinderi, bazate pe concurența loială. Exploatarea acestui potențial tehnologic va fi facilitată de punerea în comun a elementelor de excelență europene, de dezvoltarea de parteneriate public-privat și de cooperarea dintre statele membre în domeniile în care societatea are mai mult de câștigat decât sectorul privat.

Linia directoare 10. Pentru a consolida avantajele competitive ale bazei sale industriale, Europa are nevoie de o structură industrială solidă pe întregul său teritoriu. Urmărirea indispensabilă a unei politici industriale moderne și active presupune consolidarea avantajelor competitive ale bazei industriale, contribuind, inclusiv, la crearea unor condiții cadru atractive atât pentru industrie, cât și pentru servicii și asigurând, în același timp, complementaritatea acțiunilor la nivel național, transnațional și european. Statele membre ar trebui:

1. să înceapă prin a identifica valoarea adăugată și factorii de competitivitate din sectoarele industriale principale și prin a urmări să răspundă provocărilor globalizării;

2. să se concentreze, de asemenea, asupra dezvoltării de noi tehnologii și de noi piețe:

   (a) acest lucru implică, în special, angajamentul de a promova noi inițiative tehnologice bazate pe parteneriate între sectorul public și cel privat și pe cooperarea dintre statele membre, ceea ce poate contribui la remedierea disfuncționalităților veritabile ale pieței:

   (b) acest lucru presupune, de asemenea, crearea și dezvoltarea în întreaga Europă de rețele ale polilor regionali sau locali, cu o mai mare implicare a IMM-urilor.

A se vedea și linia directoare integrată: „Îmbunătățirea congruenței între cerere și ofertă pe piața muncii" (nr. 20).

Încurajarea utilizării durabile a resurselor

Succesul de durată al Uniunii depinde, de asemenea, de modul de abordare a unei serii de provocări legate de resurse și de mediu care, în cazul în care nu sunt controlate sau în cazul în care sunt abordate într-un mod ineficient din punct de vedere al costurilor, vor frâna creșterea economică viitoare. Evoluțiile recente au subliniat importanța eficienței energetice și a reducerii vulnerabilității economiei europene față de fluctuațiile

prețurilor la petrol. Este necesară o abordare integrată a politicii energetice și de mediu pentru a crește securitatea aprovizionării, pentru a asigura competitivitatea economiei UE și disponibilitatea energiei accesibile financiar, precum și pentru a lupta împotriva schimbărilor climatice. Statele membre și Comunitatea trebuie să contribuie, în egală măsură, la realizarea obiectivelor UE privind reducerea cu cel puțin 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră, utilizarea unui procent de 20 % de surse regenerabile de energie și ameliorarea cu 20 % a eficienței energetice până în 2020, precum și pregătirea unei reduceri de 30 % a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2020 ca parte a contribuției Uniunii Europene la un acord global și cuprinzător pentru perioada de după 2012, cu condiția ca celelalte țări dezvoltate să se angajeze să efectueze reduceri similare ale emisiilor și ca țările în curs de dezvoltare mai avansate să contribuie în mod corespunzător. Ar trebui dezvoltate politici în vederea asigurării îndeplinirii obiectivelor în modul cel mai eficient din punct de vedere economic și cu cele mai mici costuri. O provocare cheie o reprezintă asigurarea faptului că tranziția către o economie cu emisii scăzute de carbon este realizată într-un mod compatibil cu competitivitatea Uniunii Europene, sprijinind gestionarea solidă și durabilă a finanțelor publice și contribuind la obiectivele generale de creștere consecvente cu Strategia de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă. Este esențial ca statele membre să continue lupta împotriva schimbărilor climatice, astfel încât creșterea globală a temperaturii să nu depășească 2 °C în raport cu nivelurile perioadei preindustriale, precum și să pună în aplicare obiectivele de la Kyoto și cele fixate pentru 2020 într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor. Statele membre ar trebui să pună capăt reducerii diversității biologice din momentul de față și până în 2010 și să mențină serviciile ecosistemice, în special prin încorporarea acestei cerințe în alte politici, ținând seama de importanța diversității biologice pentru anumite sectoare economice.

Este esențial să se dezvolte o politică de transport eficientă și durabilă, inclusiv permițând internalizarea eficientă a costurilor externe. Utilizarea instrumentelor economiei de piață, astfel încât prețurile să reflecte mai bine prejudiciile aduse mediului și costurile sociale, joacă un rol cheie în acest context și este important să se permită semnalelor corespunzătoare transmise prin prețuri să se manifeste neîngrădit. Ar trebui de asemenea să se consolideze sistemul Uniunii Europene de comercializare a emisiilor. Promovarea dezvoltării și a utilizării tehnologiilor care protejează mediul și a ecoinovațiilor, ecologizarea achizițiilor publice, în special în cazul IMM-urilor, precum și eliminarea subvențiilor dăunătoare mediului, alături de alte instrumente de politică precum impozitarea, subvențiile și taxele ecologice pot ameliora capacitatea inovatoare și pot contribui la dezvoltarea durabilă. De exemplu, societățile din UE se află printre liderii mondiali în dezvoltarea de noi tehnologii de energie regenerabilă. Într-un context caracterizat printr-o presiune continuă legată de creșterea prețurilor energiei și de acumularea amenințărilor asupra climatului, este important să se încurajeze măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice, care pot contribui atât la creșterea economică, cât și la dezvoltarea durabilă.

Linia directoare 11. Pentru a încuraja utilizarea durabilă a resurselor și a consolida sinergiile dintre protecția mediului și creșterea economică, statele membre ar trebui:

1. să acorde prioritate eficienței energetice și cogenerării, dezvoltării de energii durabile și regenerabile, precum și răspândirii rapide a tehnologiilor care protejează mediul și a celor eficiente din punct de vedere ecologic, (a) pe de o parte, în interiorul pieței interne, în special în domeniul transportului și al energiei, pentru a reduce, printre altele, vulnerabilitatea economiei europene față de fluctuațiile prețurilor la petrol, și (b) pe de altă parte, spre restul lumii, în calitate de sector cu un potențial considerabil la export;

2. să promoveze dezvoltarea mijloacelor de internalizare a costurilor de mediu externe și disocierea creșterii economice de degradările ecologice. Punerea în aplicare a acestor priorități trebuie să fie conformă legislației comunitare existente și acțiunilor și instrumentelor propuse în cadrul Planului de acțiune pentru tehnologii ecologice, printre altele, prin: (a) utilizarea instrumentelor economiei de piață, (b) fondurile de risc și finanțarea cercetării și dezvoltării, (c) promovarea modelelor durabile de producție și de consum, inclusiv ecologizarea achizițiilor publice, (d) acordarea unei atenții deosebite IMM-urilor și (e) o reformă a subvențiilor care au efecte negative considerabile asupra mediului și care sunt incompatibile cu dezvoltarea durabilă, în vederea eliminării treptate a acestora;

3. să urmărească obiectivul de a pune capăt reducerii diversității biologice din momentul de față și până în 2010, în special prin încorporarea acestei cerințe în alte politici, ținând seama de importanța diversității biologice pentru anumite sectoare economice;

4. să continue să lupte împotriva schimbărilor climatice, prin punerea în aplicare a obiectivelor de la Kyoto într-un mod eficient din punct de vedere al costurilor, în special în ceea ce privește IMM-urile.

A se vedea și linia directoare integrată: „Promovarea unei alocări eficiente a resurselor, orientată spre creștere economică și ocuparea forței de muncă” (nr. 3).

B.2 *O Europă mai atractivă pentru investitori și lucrători*

Atractivitatea Uniunii Europene, în calitate de destinație a investițiilor depinde, *inter alia*, de dimensiunea și deschiderea piețelor, de cadrul de reglementare, de calitatea mâinii de lucru a acesteia și de infrastructura sa.

Extinderea și aprofundarea pieței interne

În timp ce piața internă a bunurilor este relativ bine integrată, piețele serviciilor continuă să fie, *de iure sau de facto*, relativ fragmentate. Punerea în aplicare la timp și în mod integral a directivei privind serviciile va constitui o etapă importantă în realizarea unei piețe interne a serviciilor pe deplin operațională. Eliminarea tuturor obstacolelor din calea activităților transfrontaliere, prin reducerea poverii administrative, va facilita dezvoltarea potențialului încă neutilizat al sectorului serviciilor din Europa. Este important să se îmbunătățească mediul fiscal. Funcționarea pieței unice poate fi îmbunătățită prin eforturi neîntrerupte de combatere a fraudei fiscale și de eliminare a concurenței fiscale neloiale, precum și prin intensificarea cooperării în domeniul impozitării între statele membre și, după caz, la nivel european, respectând în același timp competențele naționale. Lucrările întreprinse în acest domeniu vor continua și vor fi abordate obstacolele din calea pieței interne. În sfârșit, integrarea deplină a piețelor financiare prin punerea în aplicare a strategiei prezentate în Cartea albă privind serviciile financiare 2005-2010 ar putea duce la creșterea producției și a ocupării forței de muncă, permițând o alocare mai eficientă a capitalului și creând condiții mai bune de finanțare pentru întreprinderi.

Statele membre au realizat progrese în transpunerea directivelor privind piața internă. Cu toate acestea, continuarea îmbunătățirii ar trebui să rămână o prioritate pentru a putea beneficia de avantajele pieței unice europene. Mai mult, adesea, directivele nu sunt transpuse sau nu sunt aplicate corect, lucru dovedit de numărul mare de proceduri privind încălcarea dreptului comunitar inițiate de către Comisie. Statele membre ar trebui să facă schimb de cele mai bune practici și să colaboreze cu Comisia, pentru a asigura faptul că cetățenii și întreprinderile beneficiază pe deplin de legislația privind piața internă. De exemplu, există posibilități numeroase de a îmbunătăți în continuare practicile din domeniul achizițiilor publice. Asemenea îmbunătățiri s-ar putea reflecta printr-o creștere a proporției de oferte de achiziții publice anunțate în mod public. În plus, procedurile de achiziții publice mai deschise ar putea duce la realizarea unor economii bugetare semnificative pentru statele membre.

Linia directoare 12. Pentru a extinde și a aprofunda piața internă, statele membre ar trebui:

1. să accelereze transpunerea directivelor privind piața internă;

2. să acorde prioritate aplicării mai stricte și mai eficiente a legislației privind piața internă;

3. să elimine obstacolele rămase în calea activității transfrontaliere;

4. să aplice în mod eficace normele UE privind achizițiile publice;

5. să promoveze o piață internă a serviciilor pe deplin funcțională, respectând modelul social european;

6. să accelereze integrarea pieței financiare printr-o punere în aplicare consecventă și coerentă a planului de acțiune pentru serviciile financiare. A se vedea și linia directoare integrată: „Îmbunătățirea răspunsului la necesitățile pieței muncii” (nr. 20).

Asigurarea unor piețe deschise și competitive, atât în interiorul, cât și în exteriorul Europei

Existența unui comerț global deschis prezintă un interes esențial pentru UE. În calitate de comerciant și investitor de frunte al lumii, deschiderea Uniunii permite reducerea costurilor pentru industrie și a prețurilor pentru consumatori, stimularea competitivității întreprinderilor, precum și încurajarea investițiilor. În același timp, este important ca UE să își folosească influența în cadrul negocierilor internaționale pentru a solicita o deschidere tot mai mare a piețelor, ceea ce ar trebui să asigure beneficii reciproce. Prin urmare, Uniunea Europeană își păstrează angajamentul de continuare a eliminării barierelor din calea comerțului și a investițiilor și va acționa ferm împotriva practicilor neloiale în domeniul comerțului și al investițiilor, precum și împotriva denaturării concurenței. Este de asemenea important ca UE să colaboreze cu principalii săi parteneri comerciali pentru a crea un spațiu comun de standarde și norme de reglementare compatibile, inclusiv să coopereze la nivel internațional în vederea consolidării eficienței și stabilității piețelor financiare internaționale.

Politica în domeniul concurenței a jucat un rol esențial în plasarea pe picior de egalitate a firmelor din UE. Ar putea fi util să se ia în considerare, de asemenea, cadrul mai larg de reglementare adiacent piețelor, cu scopul de a promova condițiile care permit firmelor să concureze efectiv, în special ținând seama de aspectele externe ale competitivității în cursul dezvoltării și al punerii în aplicare a propriilor politici interne. Se poate realiza o deschidere mai mare a piețelor europene către concurență prin reducerea nivelului general al ajutoarelor de stat existente. Această măsură trebuie însoțită de o realocare a ajutoarelor de stat existente în favoarea anumitor obiective orizontale. Revizuirea normelor privind ajutoarele de stat a facilitat acest lucru.

Reformele structurale, care facilitează accesul pe piață, reprezintă un mijloc deosebit de eficient pentru intensificarea concurenței. Acestea vor fi deosebit de importante pe piețele care anterior au fost ferite de concurență prin existența unui comportament anticoncurențial, a monopolurilor, a unei reglementări excesive (de exemplu, autorizații, licențe, capital minim necesar, bariere legale, orele de deschidere ale magazinelor, prețuri reglementate etc. care pot împiedica dezvoltarea unui mediu concurențial eficient) sau prin măsuri de protecție comercială.

În plus, aplicarea măsurilor convenite în vederea deschiderii industriilor de rețea la concurență (în domeniile energiei electrice și gazelor naturale, transportului, telecomunicațiilor și serviciilor poștale) ar trebui să contribuie la scăderea generală a prețurilor și la diversificarea ofertei, garantând prestarea de servicii de interes economic general pentru toți cetățenii. Autoritățile din domeniul concurenței și cele de reglementare ar trebui să garanteze concurența pe piețele liberalizate. Trebuie să se garanteze furnizarea, în condiții satisfăcătoare, de servicii de interes economic general de înaltă calitate la un preț accesibil.

Consumatorii care au capacitatea de a alege pe baza unor informații corecte vor recompensa rapid operatorii eficienți. Este nevoie de eforturi suplimentare pentru aplicarea corespunzătoare a legislației în domeniul protecției consumatorilor, care acordă o mai mare putere consumatorilor și deschide în același timp piața internă la o concurență mai intensă la nivelul pieței cu amănuntul.

Deschiderea externă către comerț și investiții, prin creșterea, atât a exporturilor, cât și a importurilor, constituie un stimulent important pentru creștere și ocuparea forței de muncă și poate consolida reformele structurale. Un sistem deschis și puternic de norme comerciale la nivel mondial prezintă o importanță vitală pentru economia europeană. Încheierea cu succes a unui acord ambițios și echilibrat în cadrul rundei de negocieri de la Doha, precum și elaborarea acordurilor bilaterale și regionale de liber schimb ar trebui să contribuie la o mai mare deschidere a piețelor către comerț și investiții, contribuind, astfel, la sporirea potențialului de creștere. Uniunea Europeană este pregătită să acorde asistență partenerilor săi comerciali și de investiții în vederea promovării unor standarde internaționale și, în special, în vederea sprijinirii creării de capacități în țările în curs de dezvoltare.

Linia directoare 13. Pentru a asigura competitivitatea și deschiderea piețelor în interiorul și în exteriorul Europei și pentru a beneficia de avantajele globalizării, statele membre ar trebui să acorde prioritate:

1. înlăturării obstacolelor de reglementare, comerciale și a altor bariere care împiedică în mod nejustificat concurența;

2. aplicării mai eficiente a politicii din domeniul concurenței;

3. controlului selectiv al piețelor, precum și reglementărilor de către autoritățile din domeniul concurenței și autoritățile de reglementare pentru a identifica și elimina obstacolele din calea concurenței și a accesului pe piață;

4. reducerii ajutoarelor de stat care denaturează concurența;

5. realocării ajutoarelor, în conformitate cu cadrul comunitar, în favoarea anumitor obiective orizontale, precum cercetarea, inovarea și optimizarea capitalului uman, precum și pentru a remedia disfuncționalități bine identificate ale pieței;

6. promovării deschiderii către exterior, inclusiv într-un context multilateral;

7. aplicării pe deplin a măsurilor convenite în vederea deschiderii industriilor de rețea la concurență, pentru a asigura o concurență eficientă pe piețe integrate la scară europeană. În același timp, furnizarea, la prețuri accesibile, de servicii de interes economic general eficiente poate juca un rol important într-o economie competitivă și dinamică.

Îmbunătățirea reglementărilor europene și naționale

Reglementarea pieței este esențială pentru a crea un mediu în care tranzacțiile comerciale să se poată realiza la prețuri competitive. Aceasta contribuie, de asemenea, la remedierea disfuncționalităților pieței sau la protejarea participanților pe piață. Cu toate acestea, impactul cumulativ al legislației și al reglementărilor poate antrena costuri economice substanțiale. În consecință, este important ca legislația să fie concepută în mod corespunzător, să respecte principiul proporționalității și să fie revizuită în mod periodic. Calitatea cadrului de reglementare la nivel european și național reprezintă un aspect al angajamentului comun și al responsabilității împărtășite la nivelul UE și al statelor membre.

Mentalitatea privind buna legiferare a început să prindă rădăcini în Uniunea Europeană. În cadrul abordării Comisiei privind o mai bună legiferare, impactul economic, social și de mediu al noii legislații sau al celei revizuite este evaluat atent, pentru a identifica potențialele sinergii, dar și compromisuri, între diferitele obiective politice. În plus, legislația existentă este revizuită pentru a identifica eventualele posibilități de simplificare, inclusiv a sarcinilor administrative, iar impactul acesteia asupra competitivității este evaluat. De asemenea, Comisia a adoptat o abordare privind măsurarea costurilor administrative ale noii legislații comunitare și ale celei existente și a fost stabilit un obiectiv ambițios care vizează realizarea până în 2012 a unei reduceri cu 25 % a sarcinii care rezultă din legislația UE și din transpunerea națională a acesteia.

Statele membre ar trebui să fixeze obiective privind reducerea la fel de ambițioase, în cadrul sferei lor de competență. Pentru a diminua sarcina administrativă, ar trebui promovate în mod activ serviciile publice electronice și ar trebui utilizate la scară largă alte instrumente TIC de către statele membre. În general, statele membre ar trebui să adopte o strategie de legiferare mai cuprinzătoare și mai explicită, care să cuprindă structuri instituționale adecvate, precum și instrumente și resurse de monitorizare și care să implice părțile interesante relevante. Statele membre ar trebui să evalueze în mod sistematic costurile și beneficiile inițiativelor și revizuirilor legislative. Statele membre ar trebui să amelioreze calitatea reglementărilor, respectând totodată obiectivele acestora, și să simplifice legislația existentă. Statele membre ar trebui să se consulte pe larg cu privire la costurile și beneficiile inițiativelor legislative; în special în cazul în care aceasta implică compromisuri între diferite obiective de politică. Statele membre ar trebui să asigure, de asemenea, că sunt luate pe deplin în considerare alternative adecvate la reglementare. Acest lucru prezintă o importanță deosebită pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), care dispun, de obicei, de resurse limitate pentru a respecta obligațiile legale impuse atât de legislația comunitară, cât și de cea națională. Prin urmare, ar trebui acordată o atenție deosebită posibilității de a acorda IMM-urilor scutiri totale sau parțiale de la obligațiile administrative.

Linia directoare 14. Pentru a crea un mediu de afaceri mai competitiv și a încuraja inițiativele private printr-o mai bună legiferare, statele membre ar trebui:

1. să reducă sarcina administrativă suportată de către întreprinderi, în special de către IMM-uri și întreprinderile nou-înființate;

2. să amelioreze calitatea reglementărilor existente și a celor noi, respectând totodată obiectivele acestora, printr-o evaluare sistematică și riguroasă a impactului economic, social (inclusiv în ceea ce privește sănătatea) și ecologic, examinând și cântărind mai bine povara administrativă creată de reglementare, precum și impactul asupra competitivității, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare;

3. să stimuleze întreprinderile pentru a-și dezvolta responsabilitatea socială.

Europa trebuie să impulsioneze într-un mod mai eficace spiritul său întreprinzător și are nevoie de mai multe întreprinderi dispuse să se angajeze în proiecte creative sau inovatoare. Politicile ar trebui să creeze un cadru pentru IMM-urile inovatoare care dețin un potențial de valoare adăugată și de creștere ridicată. Ar trebui sprijinită deprinderea spiritului întreprinzător prin toate tipurile de învățământ și pregătire și să se asigure dobândirea competențelor relevante. Dimensiunea antreprenorială ar trebui integrată încă din școală în procesul de învățare de-a lungul vieții. Ar trebui încurajate parteneriatele cu întreprinderile. Înființarea și dezvoltarea întreprinderilor pot fi încurajate prin îmbunătățirea condițiilor de acces la finanțare, printr-o intermediere financiară mai eficientă și prin consolidarea stimulentelor economice. Acest lucru poate cuprinde adoptarea de sisteme fiscale care să vizeze recompensarea succesului, reducerea costurilor nesalariale ale muncii și a sarcinilor administrative suportate de întreprinderile nou-înființate, în special prin furnizarea de servicii corespunzătoare de sprijin pentru întreprinderi (în special pentru tinerii întreprinzători) și prin înființarea de ghișee unice. O atenție deosebită ar trebui acordată facilitării transferului de proprietate, inclusiv a societăților familiale, și îmbunătățirii operațiunilor de salvare și de restructurare, în special prin adoptarea unor legi mai eficiente cu privire la faliment. Statele membre ar trebui să promoveze, de asemenea, difuzarea tehnologiilor informaționale și de comunicare în rândul IMM-urilor, cu scopul de a îmbunătăți productivitatea și de a favoriza exportul prin promovarea procedurilor administrative online. Se impune acordarea unei atenții cuvenite obstacolelor specifice cu care se confruntă femeile întreprinzător, precum și identificării și dezvoltării structurilor de sprijin vizând creșterea numărului de femei întreprinzător. Propunerile care vor face parte din viitoarea „Lege privind micile întreprinderi" a UE, care urmează să fie prezentată de către Comisie, ar trebui să fie elaborate pentru a contribui la deblocarea potențialului IMM-urilor de a genera creștere și de a crea locuri de muncă.

Linia directoare 15. Pentru a promova o mai bună cultură antreprenorială și a permite crearea un mediu care sprijină IMM-urile, statele membre ar trebui:

1. să îmbunătățească accesul la finanțare, în special la microcredite și la alte forme de capital de risc, pentru a favoriza înființarea și dezvoltarea IMM-urilor;

2. să consolideze stimulentele economice, inclusiv prin simplificarea sistemelor fiscale și reducerea costurilor nesalariale ale muncii;

3. să consolideze potențialul inovator al IMM-urilor;

4. să furnizeze servicii de sprijin corespunzătoare, precum crearea de ghișee unice și stimularea rețelelor naționale de sprijin pentru întreprinderi, pentru a favoriza înființarea și dezvoltarea acestora în conformitate cu Carta micilor întreprinderi. În plus, statele membre ar trebui să consolideze educația și formarea în domeniul antreprenorial pentru IMM-uri. Acestea ar trebui, de asemenea, să faciliteze transferul de proprietate, să modernizeze, după caz, legislația în domeniul falimentului, precum și să îmbunătățească operațiunile de salvare și de restructurare.

A se vedea și liniile directoare integrate „Promovarea unei alocări eficiente a resurselor, orientată spre creștere economică și ocuparea forței de muncă" (nr. 3) și „Facilitarea tuturor tipurilor de inovare" (nr. 8, 23 și 24).

Extinderea și îmbunătățirea infrastructurii europene

Infrastructura modernă (transporturile, energia și comunicațiile digitale) constituie un factor determinant în atragerea investițiilor. Aceasta facilitează mobilitatea persoanelor, a bunurilor și a serviciilor în întreaga Uniune. Prin reducerea costurilor transportului și ale comunicării și prin extinderea piețelor, rețelele transeuropene interconectate și interfuncționale stimulează comerțul internațional și alimentează dinamica pieței interne. În plus, liberalizarea în curs a industriilor europene de rețea stimulează concurența și are drept rezultat obținerea de câștiguri de eficiență în sectoarele respective.

În ceea ce privește investițiile viitoare în infrastructura europeană, ar trebui să se acorde prioritate punerii în aplicare a unui număr de 30 de proiecte prioritare de transport identificate de către Parlament și Consiliu în cadrul liniilor directoare privind rețeaua transeuropeană de transport (TEN), finalizării proiectelor transfrontaliere „quick-start" pentru transport, energie regenerabilă, comunicații în bandă largă și cercetare (identificate în cadrul inițiativei europene pentru creștere economică) și implementării altor proiecte din domeniul transportului, finanțate din Fondul de coeziune. Este necesară, de asemenea, remedierea blocajelor infrastructurii din interiorul țărilor. Instituirea unor sisteme tarifare corespunzătoare pentru utilizarea infrastructurilor poate contribui la o utilizare eficientă a acestora și la realizarea unui echilibru modal durabil.

Linia directoare 16. Pentru a extinde, îmbunătăți și conecta infrastructurile europene și pentru a finaliza proiectele prioritare transfrontaliere, în special în vederea realizării unei mai bune integrări a piețelor naționale în cadrul UE extinse, statele membre ar trebui:

1. să creeze condiții adecvate care să favorizeze dezvoltarea, în sectoarele transportului, energiei și TIC, de infrastructuri eficiente din punctul de vedere al resurselor, infrastructurile cuprinse în rețelele TEN fiind prioritare, completând mecanismele comunitare, inclusiv și în special pe cele din tronsoanele transfrontaliere și regiunile periferice, acest lucru fiind o condiție esențială în vederea reușitei deschiderii industriilor de rețea la concurență;

2. să examineze posibilitatea dezvoltării de parteneriate public-privat;

3. să examineze problema sistemelor tarifare corespunzătoare pentru folosirea infrastructurilor, pentru a garanta utilizarea eficientă a acestora și dezvoltarea unui echilibru modal durabil, punând accent pe schimbările și inovațiile tehnologice și ținând seama în mod corespunzător de costurile de mediu și de impactul asupra creșterii economice.

A se vedea și linia directoare integrată: „Facilitarea răspândirii și a utilizării eficace a TIC (tehnologii informaționale și de comunicare) și construirea unei societăți informaționale care să favorizeze o inserție deplină" (nr. 9).

Adoptată la Bruxelles, 14 mai 2008.

Pentru Consiliu
Președintele
A. BAJUK